

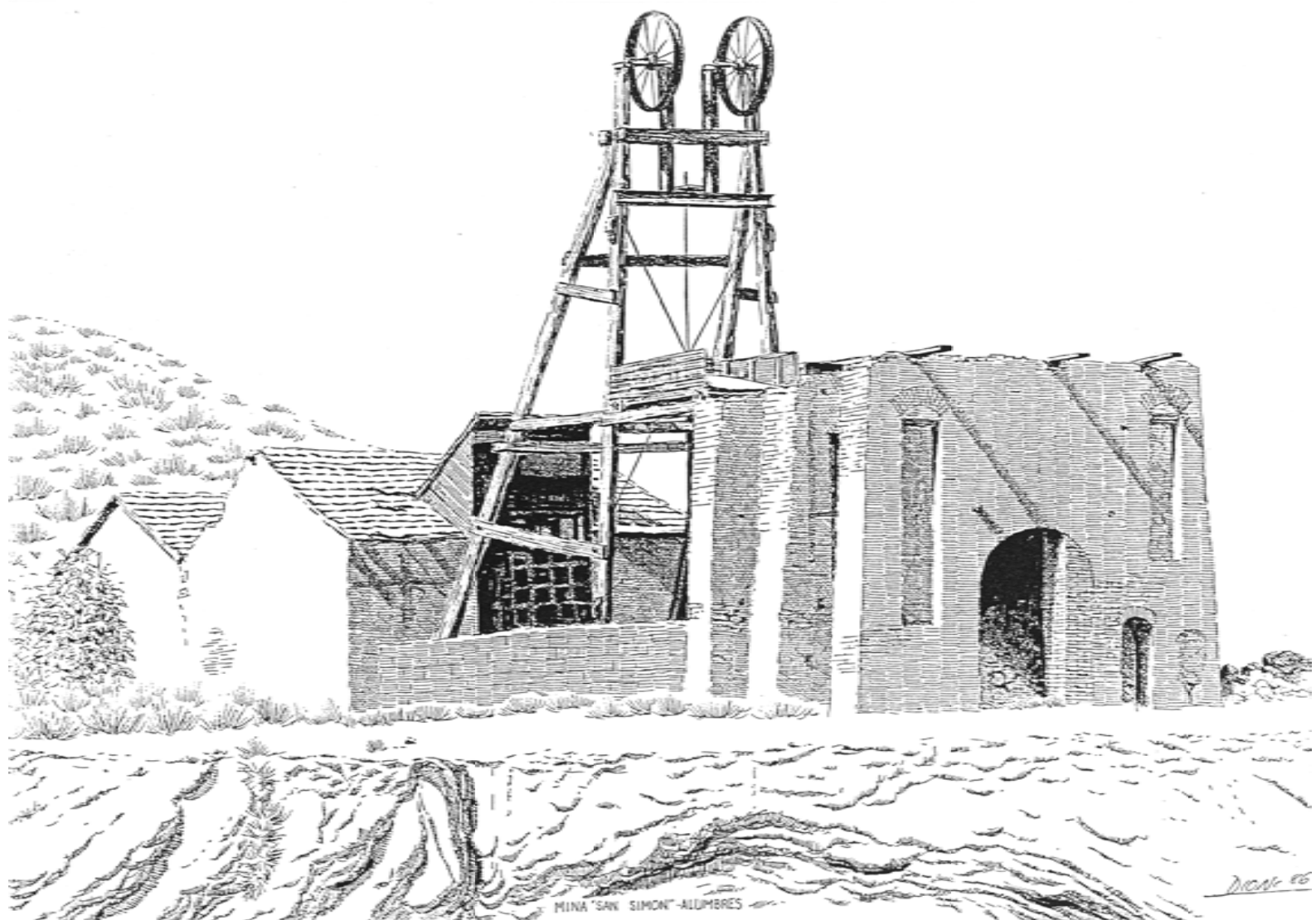
geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
33(7), september 2008

In dit nummer :

- Prismaticien
- Minerant 2008
- En veel Geo-nieuws...

Mineralogische Kring Antwerpen vzw

Oprichtingsdatum : 11 mei 1963

Zetel : Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne

Wettelijk depot : Kon. Bib. België BD 3343

Verschiiningsdata : maandelijks, behalve in juli en augustus.

Redacteur en verantwoordelijke uitgever : H. DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Betalingen

België : bankrekening 789-5809102-81

Nederland : girorekening (NL) 51 91 10.

Al deze rekeningen staan op naam van M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten.

Statuten : nr. 9925, B.S. 17 11 77

BTW-nummer : BE 0417.613.407

NUTTIGE ADRESSEN

Hugo BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. 03 4408987.

<hugo.bender@skynet.be> Bestuurder. Secretaris, ledenadministratie.

Paul BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. 03 4408987.

<paul.bender@skynet.be> Bestuurder. Technische realisatie Geonieuws, coördinator Minerant.

Rik DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. Tel. 03 7706007. <rik.dillen@skynet.be>

Bestuurder. Redacteur Geonieuws.

Axel EMMERMANN, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. Tel. 03 2953554 en 0496 359117

<axel.emmermann@pandora.be> Werkgroep technische realisaties, werkgroep fluorescentie.

Jan JENSEN, Jan Jensen, Varenblok 4 bus 6, B-2650 Edegem. Tel 0472 790423 <jan.jensen@dexia.be>

Bestuurder. Uitleendienst, werkgroep fotografie.

Etienne MANS, Jan Blockxlaan 16, 2630 Aartselaar. Tel 03 8888124. <emans@skynet.be>

Bibliothecaris, samenaankoop.

Herwig PELCKMANS, Cardijnstraat 12, B-3530 Helchteren. Tel. 0486 121128.

<herwig.pelckmans@pandora.be> Organisatie vergaderingen, contacten met sprekers.

Guido ROGIEST, Prins Kavellei 86, B-2930 Brasschaat. Tel. 03 6520232. <guido.rogiest@pandora.be>

Bestuurder. Ondervoorzitter, public relations.

Paul TAMBUYSER, Summerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg. Tel. 00 31 226 394231.

Fax 00 31 226 393560. <paul@minerant.org>. Werkgroep edelsteenkunde, webmaster.

Ineke VAN DYCK, Walbogaard 11, B-9140 Temse. Tel. 03 8276736.

<ina.van.dyck@skynet.be> Werkgroep zeolieten.

Ludo VAN GOETHEM, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. Tel. en fax 03 3215060.

<ludo.vangoethem@belgacom.net> Vertegenwoordiging openbare besturen.

Paul VAN HEE, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>

Bestuurder. Voorzitter.

Anny VAN HEE-SCHOENMAEKERS, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>

Penningmeesteres.

Eddy VERVLOET, August Vermeylenlaan 15F bus 29, B 2050 Antwerpen. Tel. 03 2194435

<eddyvervloet@skynet.be> Bestuurder. Excursies.

E-mail adres : mka@minerant.org

URL (WWW) : <http://www.minerant.org/>

Titelpagina

Mina "San Simon", Alumbres, La Union, Spanje. Pentekening Dioni.

Vrijdag 5 september 2008

Maandelijke vergadering in zaal "De drie rozen", Kerkstraat 45, 's Gravenwezel om 20.00 h.

Piet Knijnenburg
"Optische eigenschappen van mineralen"

Over optische eigenschappen van mineralen zijn in de loop der jaren boekdelen, zelfs complete wandrekken met boeken, volgeschreven. En dat is niet voor niets. Aan de hand van de optische eigenschappen kunnen we mineralen determineren zonder ze te beschadigen. Vaak is daar ingewikkelde en dure apparatuur voor nodig, maar er zijn ook enkele eenvoudige hulpmiddelen die ons een heel eind op weg kunnen helpen met de bestemming van de optische eigenschappen.

Deze avond zullen we aandacht schenken aan de fysica die ten grondslag ligt aan deze eigenschappen, en aan wat wij als hobbyist met die wetenschap kunnen doen. De meest eenvoudig te herkennen optische eigenschap is natuurlijk kleur. Een andere bekende eigenschap is glans. Daarnaast zullen we uitgebreid stilstaan bij brekingsindexen en dubbelbreking, en speciale gevallen zoals asterisme. Na afloop zullen we een beeld hebben hoe de professional mineralen determineert op basis van optische eigenschappen, maar ook wat de hobbyist zelf thuis op dit gebied kan doen.

Vrijdag 12 september 2008

Maandelijke vergadering in zaal "ELZENHOF" in Edegem. Meer informatie over hoe je er geraakt vind je verder in dit nummer.

19.00 h bibliotheek (open tot 19.45 h)

19.30 h gelegenheid tot transacties, determinaties, afspraken voor privé-excursies, raadplegen van de bibliotheek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje... Deze maand worden specimens van **prismatien uit Zweden** aangeboden. Meer details hierover vind je elders in dit nummer.

20.15 h

Martin Stolworthy
"Scotland and the Isle of Skye (UK)"

Het is voor de MKA en haar leden een waar genoegen deze sympathieke westerbuur nog eens te kunnen begroeten als onze gastspreker. Martin is voor de meeste leden geen onbekende, niet in het minst omdat hij ook enkele jaren als standhouder fungeerde op Minerant met uitsluitend mineralen uit het Verenigd Koninkrijk. Zijn voordrachten staan garant voor gezellige avonden, gevuld met prachtige dia's, de commentaar van een kenner en overgoten met typische Britse humor. We hadden ons geen betere spreker kunnen wensen voor de officiële eerste vergadering in ons nieuwe lokaal ! Uiteraard is deze voordracht in het Engels, maar dat mag geen probleem vormen vermits de beelden voor zich spreken.

Zaterdag 13 september 2008

Vergadering van de Werkgroep Edelsteenkunde vanaf 9.30 h tot 12.00 h in zaal "ELZENHOF" in Edegem. Meer informatie over hoe je er geraakt vind je verder in dit nummer.

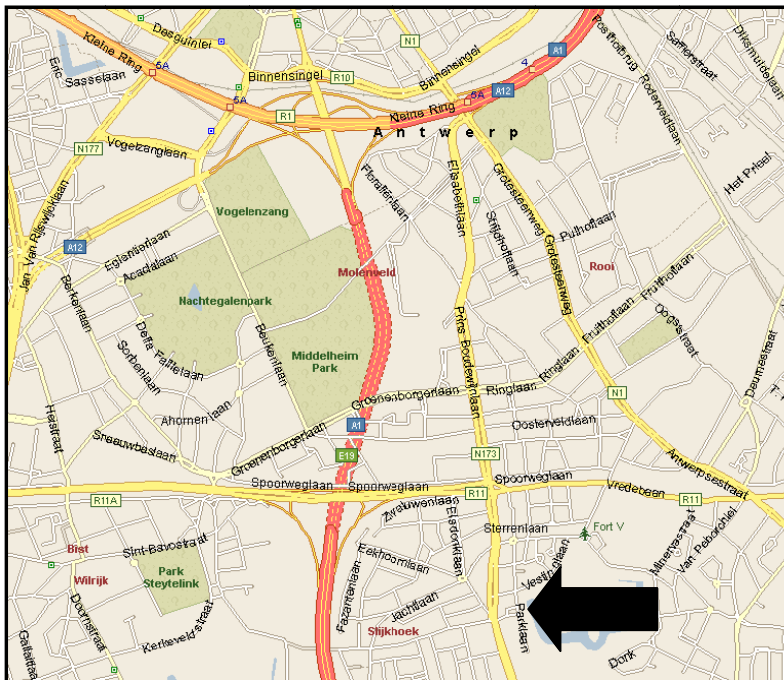
Een dichroscopie maken en gebruiken

Met behulp van een stukje optisch zuiver calciet, kunnen we gemakkelijk zelf een dichroscopie maken. Maar we leren ook wat pleochroïsme is en hoe we het kunnen gebruiken bij het bestuderen van edelstenen. Wie al een dichroscopie heeft, wordt verzocht om die mee te brengen.

Kennis van pleochroïsme en van de dichroscopie is ook voor mineralenliefhebbers van nut. Alle geïnteresseerden zijn welkom.

Vanaf nu : nieuw vergaderlokaal !

Zoals we reeds in het vorige nummer hadden aangekondigd zullen vanaf nu alle vergaderingen die sinds vele jaren in de Jeugdherberg van Antwerpen doorgingen verhuizen naar 't Elzenhof aan het Kerkplein in Edegem. Het lokaal is gelegen in de wijk "Elsdonk", vlakbij "Fort V", op ongeveer 100 m van de Prins Boudewijnlaan.

Openbaar vervoer : bus 32 (Antwerpen/Franklin Rooseveltplaats - Centraal Station - Berchem Station - Edegem) brengt je recht naar het Elzenhof :

- richting Edegem : halte Edegem Ir. Haesaertslaan, op 150 m van Het Elzenhof
- richting Antwerpen : Edegem kerk, op 120 m van Het Elzenhof

Het volledige dienstrooster vind je via

<http://www.delijn.be/reisinformatie/doorkomsten/index.htm?>

De vergaderingen worden vanaf nu normaliter als volgt gepland :

Maandvergadering

- September tot april, 2e vrijdag van elke maand in Het Elzenhof, om 19.30 h
- Mei : laatste vrijdag van de maand in Het Elzenhof, om 19.30 h

Vergadering in 's Gravenwezel

- September tot april, 1e vrijdag van elke maand in De Drie Rozen, om 20.00 h
- Juni, variabele datum, gezellig samenzijn in De Drie Rozen

Werkgroep edelsteenkunde

- September tot mei : elke zaterdagmorgen volgend op de vrijdagvergadering in Het Elzenhof, van 9.30 tot 12.00 h

In juni, juli en augustus zijn er (op het gezellig samenzijn na) geen vergaderingen. Wijzigingen worden uiteraard aangekondigd in Geonieuws.

MKA-nieuws

In memoriam : Cor van Leijen (1919-2008)

Op 4 juli 2008 overleed op 89-jarige leeftijd MKA-lid Cor van Leijen. Cor werd in 1986 lid van de MKA toen hij hoorde dat we met een werkgroep edelsteenkunde van start gingen. Hij was een fervent verzamelaar van edelstenen en wou er alles over te weten komen. Cor bezocht zowat alle mineralenbeurzen om zijn collectie (en zijn kenniskring) uit te breiden. De meesten zullen hem wel herinneren als die keurig geklede man met een hanger met een gepolijste schijf van een mineraal en een aangepast pochetje.

Ondanks de afstand (Cor woonde in Leiderdorp) was hij tot een paar jaar terug zowat op iedere vergadering van de werkgroep edelsteenkunde aanwezig. Omdat hij met de trein naar Antwerpen kwam, was hij al van 5 uur in de ochtend op pad. Zijn enthousiasme voor onze werkgroep was erg groot en betekende ook voor ons relatief klein groepje een steun in de rug. Cor was een bijzonder man waar wij met genoeg aan terugdenken.

Te koop : gecombineerde slijp- en polijstbasis (type W402) met motor, in nieuwe staat. Katalogusprijs (Krantz, catalogus 2008 p. 28) = 690 €. Vraagprijs 275 €.
Geïnteresseerden nemen rechtstreeks contact op met
Prof. R. Vochten, tel. 03 3533822 (na 19 h).

Beurzen en tentoonstellingen

Periode 20/9/2008 - 19/10/2008

De beurzenkalender is ook beschikbaar via onze website www.minerant.org/fairseu.html

13-14/9	B BRUSSEL. Museum Autoworld, Jubelpark. 10-18 h. Beurs (M-F-J-E)
	Info : Roger LEEMANS, Felix Delhassestraat 36, 1060 Brussel. Tel. 02 5387130 <leemansroger@hotmail.com> www.cmpb.net

20/09	HU	BUDAPEST. Kispesti Munkásotthon Művelődési Ház, Teleki u. 50. Beurs. <kmo@kispest.hu> www.kmo.kispest.hu
20-21/09	CH	WIL (SG). Stadtsaal (bij station). 13-18/10-18 h. Beurs. <hans.altorfer@sulzer.com>
20-21/09	IT	DORF TIROL (TIROLO). Sala Raiffeisen. 9-19/9-17 h. Beurs (M).
20-21/09	DE	IMSBACH. Gemeindehalle. 10-18 h. Beurs (M-F). <touristik@donnersberg.de> www.donnersberg-touristik.de
20-21/09	AT	KLAGENFURT. Gemeindezentrum St. Ruprecht, Kinoplatz 3. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J)
20-12/09	AT	LINZ. Volkshaus, Keferfeld-Öd, Landwiedstr. 65. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
20-21/09	IT	CREMONA. ITIS J. Torriani, Via Seminario. Bijeenkomst MM. www.gmc-cr.it info@gmc-cr.it
20-21/09	FR	ANTIBES/JUAN-LES-PINS (06). Palais des Congrès, Square Sidney-Bechet. Beurs (M-F-J-E). <blanc.fils@cegetel.net>
20-21/09	FR	LE ROQUE-D'ANTHERON (13). Foyer rural. Beurs (M-F).
20-21/09	FR	ANNECY (74). Centre Banlieu, les bords du lac. Beurs.
20-21/09	FR	MONTMAGNY (95). Salle des fêtes. Beurs.
21/09	DE	CHEMNITZ. Das Tietz, Moritzstraße 20. 10-16 h Beurs (M-F). <urban-mineralien-messen@t-online.de>
21/09	DE	GERA. Klubzentrum Comma. 10-16 h. Beurs (M-F).
21/09	DE	GROSSENLÜDER. Bürgerhaus Großenzlüder. 10-17 h. Beurs (M-F).
21/09	DE	KELKHEIM. Stadthalle, Gagernring 1. 10-17 h. Beurs (M-F-J). <mwalter1590.80534@aol.com>
21/09	DE	SIEGEN. Siegerlandhalle (Hüttensaal). 11-17 h. Beurs (M). <mineralnst@aol.com>
21/09	DE	WUPPERTAL-ELBERFELD. Stadthalle, Auf dem Johannisberg. 11-17 h. Beurs (M). <mail@schakel.de> www.vfmq-bergmark-wuppertal.de
21/09	DE	DARMSTADT-EBERSTADT. Ernst-Ludwig-Saal (Schwanensaal). 10-17 h. Beurs (M-F). <rocks-and-shells@t-online.de>
21/09	DE	RENSBURG. Nordmarkhalle, Willy-Brandt-Platz 1. 10-16 h. Beurs (M-F). <jan.beck@rensburg.de>
21/09	AT	SANKT-MICHAEL/LEOBEN. Volkshaus. 9-17 h. Beurs (M).
21/09	IT	PERTICARA. Sala del Minatore - Piazza Matteotti. Beurs (M-F). <mauriziominerali@libero.it> www.pro-loco-perticara.it
26-28/09	SK	PEZINOK. Kulturne centrum, Holubyho 42. 9-20 h. Beurs (M). <jirkovitalos@centrum.sk>
27-28/09	DE	CLAUSTHAL-ZELLERFELD. Stadthalle. 10-17.30/11-17 h. Beurs (M-F).
27-28/09	DE	DRESDEN. Messe Dresden. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F). <krawietz-rometsch@kristall-galerie.de> www.kristall-galerie.de
27-29/09	DE	KÖLN. Gürzenich-Köln, Centrum-Rathaus. 11-18 h. Beurs (E)
27-28/09	DE	NÜRNBERG. Meistersingerhalle. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F). <www.frankenboerse.de>
27-28/09	GB	SHEPTON MALLET. Bath & West Showground, Shepton Mallet, Somerset. Beurs.
27-28/09	CH	LANDQUART. Kongresshaus, Forum im Ried. 13-18/10-17 h. Beurs (M-E). <vesuvian@bluewin.ch>
27-28/09	IT	PESCARA. IPSIA D.U. Di Marzio, Via Arapietra 112. Beurs (M-F-schelpen). <info@associazioneanteo.com> www.abruzzomineralshow.com
27-28/09	FR	WASQUEHAL/LILLE (59). Salle des fêtes du Centre. Beurs (M-F).
27-28/09	FR	BLOIS (41). Halle aux Grains. Beurs (M-F-E). <jc-moreau-robert@wanadoo.fr>
27-28/09	FR	GRENOBLE-SEYSSINS (38). Prismz-Seyssins (bij terminus tram C). Beurs (M-F-E). <lilianebarontini@yahoo.fr>
27-28/09	FR	LORIENT (56). Espace Cosmao-Dumanoir. Beurs.
28/09	IT	DOMODOSSOLA. Dopolavoro Ferroviario (bij station). 9-17 h. Beurs (M). <lageode1@virgilio.it>
28/09	AT	ANGER. Hotel Thaller, Hauptplatz. 9.30-17 h. Beurs (M).
28/09	HU	PÉCS/MISKOLC. Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, Kuruc u. 45. Beurs. <azurite@freemail.hu>

- 28/09 AT **HALL.** Kurhaus. 9-17 h. Beurs (M). <m.schlemmer@aon.at>
02-05/10 IT **TORINO.** Padiglione Lingotto, International Exhibition Center. Openingsuren : zie website.
Beurs. <immaginenatura@ageditrice.it> www.euomineralexpo.it
03/10 DE **ESCHWEGE.** Stadthalle. 10-17 h. Beurs (M-F).
03/10 DE **HAMMELBURG.** Saaletalhalle, Sportzentrum. 10-17 h. Beurs (M-F-J).
<mwalter159080534@aol.com>
04/10 CZ **JABLONEC.** Sál restaurace Střelnice, ul. U Stadionu 3. 9-14 h. Beurs.
<petr.blahout@volny.cz> www.mineral.cz
04/10 DE **OBERTHOF.** Haus des Gastes, Crawinkelstr. 2. 9.30-17 h. Beurs (M-F-mijnbouw)
04/10 DE **GÖPPINGEN.** Blumenstraße 41. 9-16 h. Beurs (M-munten-postzegels).
<roland.esslinger@t-online.de>
04-05/10 DE **DREIEICH.** Bürgerhaus Dreieich-Sprendlingen, Fichtestraße 50. 10-18/10-17 h. Beurs (M).
<y.r.wag@arcor.de>
04-05/10 FR **TOURNEFEUILLE (31).** Gymnase Jean Gay. Beurs (M-F-MM). <francoise@geologie-
tournefeuille.com>
04-05/10 FR **LA VALETTE-DU-VAR/TOULON (83).** Salle Charles-Couros, Les Espaluns.
<blanc.fils@cegetel.net>
04-05/10 FR **BERRE-L'ETANG (13).** Salle polyvalente. Beurs (M-F).
04-05/10 FR **SOISSONS (02).** Salle Claude Parisot. Beurs.
04-05/10 FR **CHANIERS (17).** Salles municipales. Beurs.
04-05/10 FR **FONTANIL-CORNILLON (38).** Espace Claretière - rue Rafour.
04-05/10 AT **INNSBRUCK.** Stadtsäle, Universitätsstraße. 10-18/10-17 h.
04-05/10 AT **WIEN.** Stadthalle E, Vogelweidpl. 14. 9-16 h. Beurs (M).
<info@vmoe-wien.at> www.vmoe-wien.at
04-05/10 SE **VÄSTERÅS.** Beurs (M). 10-17/10-16 h. <allan.ekberg@punkt.se> www.vags.org
04-05/10 NL **RIJSWIJK.** Evenementenhal Rijswijk. 10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
<mineraal@evenementenhalrijswijk.nl> www.evenementenhalrijswijk.nl
05/10 AT **BRUCK A/D MUR.** Eduard-Schwarz-Haus. 9-17 h. Beurs (M).
05/10 DE **GEHARDSHAIN.** Rathaus. Beurs (M-J). <bergwerk@gebhardshain.de>
05/10 DE **SCHLEMA.** Kulturhaus "Aktivist". 10-16 h. Beurs (M). Bezoek uranium-museum.
05/10 DE **WALDKRAIBURG.** Haus der Kultur. 10-17 h. Beurs (M-F).
10-11/10 FR **ROUEN (76).** Halle aux Toiles, place de la Basse Vieille Tour (bij de kathedraal). Beurs (M-
F-prehistorie) www.salon-mineraux-rouen.com
10-12/10 DE **OLDENBURG.** Weser-Ems-Halle. Beurs. <info@weser-ems-halle.de>
11/10 CZ **NOVE MESO NA MORAVE.** Kulturni dum. Tyrsova ul. 8.30-15.30 h. Beurs (M-F).
<vlasta.soldanova@nmnm.cz>
11-12/10 HU **SOPRON.** Vas-Villa Iskola, Ferenczy Janos str. 7. 9-17/9-16 h. Beurs (M).
<panminhu@gmail.com>
11-12/10 DK **NÆSTVED.** Næstved Hallen Rolighedsvej 20. 10-17 h. <hhmfossil@stofanet.dk>
forening.bynet.dk/naestved/saf/Stenmessen.htm
11-12/10 IT **LUGANO.** Expo-Halle Pregassona. 10-18/10-17 h.
11-12/10 IT **IMOLO (BO).** Sala Esposizioni "Miceti", Viale Rivalta. Beurs (M-F-E).
11-12/10 SK **BRATISLAVA.** Dom kultury Ruzinov, Ruzinovska 28. 9-18 h. <t.kratochvil@attlas.sk>
11-12/10 AT **VILLACH.** Volkshaus Völkendorf, Neubaugasse 9. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
11-12/10 AT **HALLEIN (Salzburg).** Salzberghalle. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
11-12/10 DE **ERDING.** Stadthalle. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J-E). <riamayer@web.de>
11-12/10 DE **MILTENBERG.** Altes Rathaus. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F). <r.bast@t-online.de>
www.miltenberger-mineralienfreunde.de
11-12/10 DE **BREMEN.** Bürgerhaus, Mahndorfer Bahnhof 10. 10-17 h. Beurs (M-F).
11-12/10 DE **ULM.** Donauhalle. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F).
11-12/10 FR **SAINT-JULIEN-LES-VILLAS/TROYES (10).** Salle polyvalente, Allée di Château-des-Cours.
Beurs (M-F-J-E). <blanc.fils@cegetel.net>
11-12/10 FR **ROUEN (76).** Halle aux Toiles, Place de la Basse-Bieille-Tour. Beurs (M-F-prehistorie).
<francois.petit3@club-internet.fr>
11-12/10 FR **THIONVILLE (57).** Salle Jean-Burger. Beurs (M-F).
11-12/10 FR **BARBEZIEUX (16).** Salle Plaisance. Beurs.
11-12/10 FR **L'ARBRESLE (69).** Salle des fêtes Claude Terrasse, Route Nationale 7. Beurs.
12/10 BE **NAMUR.** Arsenal, Facultés Notre-Dame de la Paix, rue Bruno 11. 10-18 h. Beurs (M-F).
www.escargotite.be/arsenal2008/index_en.htm
12/10 DE **NEUDORF/HARZ.** Indianer Ranch. 9-17 h. Beurs (M). <haussoyka@onlinehome.de>
12/10 DE **BIELEFELD.** Stadthalle. 10.30-17.30 h. Beurs (M-F-J-E).
12/10 DE **DESSAU.** Museum für Naturkunde, Askanische Straße. 30. 10-16 h. Ruil-beurs (M-F).
<angelika.hesse@naturkunde.dessau.de>

- 12/10 DE **INGOLSTADT**. Stadttheater. 10-17 h. Beurs (M).
<106163.447@compuserve.com> www.exponaturundtechnik.de
- 12/10 DE **MANNHEIM-NECKARAU**. Volkshochschule, Markt. 9-17 h. Beurs (M-F).
- 12/10 DE **OELSINITZ**. Vogtlandsporthalle. 9-17 h. Beurs (M-F).
<steffenpestel@aol.com> www.vogtlanmineralienboerse.de
- 12/10 NL **EINDHOVEN**. Hotel Eindhoven (van der Valk). 10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
- 12/10 NL **SEVENUM**. Sevewaeg-Markt 3. 11-17 h. Beurs.
<h.rayer@planet.nl> www.rayerminerals.com
- 17-19/10 FR **L'UNION (31)**. Grande-Halle. Beurs (M-F).
- 18/10 SK **BRATISLAVA**. Stredisko Kultury Nové Mesto, Vajnorska 21. 8-16 h. Beurs.
<jirkovitalos@cenrum.sk>
- 18/10 CZ **OSTRAVA**. Nova menza Ostrava-Poruba. Beurs. <milos.duraj@vsb.cz>
- 18/10 CZ **PLZEN**. Dům kultury Inwest, Americká 49. 9-17 h. Beurs. <mpurkart@atlas.cz >
www.mineral-purkart.cz/burzy.html - opgelet : de datum 25/10 die ook hier en daar circuleert is fout. Raadpleeg de website.
- 18-19/10 AT **GLEISDORF**. Forum Kloster, Franz Josef Straße 7. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
- 18-19/10 NL **DEN HAAG**. Forum Convention Center, Churchillplein 10. 10-17 h. Beurs (M-F-J-E).
<beurzen@mineralennlc.nl> www.mineralennlc.nl
- 18-19/10 DE **BONN**. Stadthalle Bad Godesberg, Koblenzer Straße 80. 11-18 h. Beurs (E).
- 18-19/10 DE **PLATTLING**. Bürgerspital. 10-17 h. Beurs (M-F-E).
- 18-19/10 DE **FREIBURG**. Messe Freiburg, Messehalle 3. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F); tentoontst.
"Turmalin Dr Paul Rustemeyer". <vfmgfbrg@aol.com>
- 18-19/10 DE **STUTTGART-FELLBACH**. Schwabenlandhalle Fellbach. 10-18/11-17 h. Beurs.
<rbminral@aol.com> www.mineralien-fossilien-stuttgart.de
- 18-19/10 GB **PORT TALBOT**. Margam Park, Neath, Port Talbot. Beurs (M-F-E).
- 18-19/10 CH **GENEVE**. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-E).
- 18-19/10 CH **LUGANO-PREGASSONA**. Expo Pregassona. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F).
- 18-19/10 CH **OLTEN**. Kulturzentrum Schützenmatt. 13-17/10-17 h. Beurs.
- 18-19/10 FR **SAINT-SEBASTIEN-SUR-LOIRE/NANTES (44)**. Palais des Expositions, complexe Escali,
rue des Berlaguts. Beurs (M-F).
- 18-19/10 FR **BOURGES (18)**. Rond-point Marcel Hanriot, route d'Issoudin. Beurs.
- 19/10 CH **LEISSIGEN**. Hotel Kreuz. 9-17 h. Beurs (M).
- 19/10 DE **BAD BLANKENBURG**. Stadthalle. 10-17 h. Beurs (M-F).
- 10/10 DE **HAMELN**. Rattenfängerhalle. Beurs (M-F-E). <chris.gornik@t-online.de>
- 19/10 DE **HÖCHSTÄDT (Fichtelgebirge)**. ATV Sporthalle. 10-17 h. Beurs (M).
<info@atv-hoechstaedt.de> www.atv-hoechstaedt.de
- 19/10 DE **ROSENHEIM**. Kongresszentrum. 10-17 h. Beurs.
<106163.447@compuserve.com> www.exponaturundtechnik.de
- 19/10 DE **ZWICKAU**. Kulturhaus "Sachsenring", Crimmitschauer Straße 67. 9-16 h Beurs (M).
<miner-min@yahoo.de>
- 19/10 AT **KNITTELFELD**. Pfarrheim Knittelfeld. 9-17 h. Beurs (M).
- 19/10 AT **STEYR**. ATV-Halle, Fachschulstraße 1. 9-16 h. Beurs (M-F).
<johannes.siebermair@gespag.at>
- 19/10 DE **EHRENFRIEDERSDORF**. Besucherbergwerk. 9-17 h. Beurs (J-E).
- 19/10 DE **HORHAUSEN**. Kaplan-Dasbach-Heim. Beurs (M-E).

Gebruikte afkortingen : M mineralen F fossielen J juwelen
S schelpen E edelstenen MM micromounts

Hoewel deze beurzenkalender met de grootste zorg wordt samengesteld neemt de redactie van Geonieuws geen enkele verantwoordelijkheid met betrekking tot de juistheid van de gegevens. Vooraleer een reis te ondernemen om een beurs te bezoeken raden wij U aan contact op te nemen met de organisatoren of de gegevens op een andere manier te verifiëren. Gegevens m.b.t. de organisatoren van beurzen kan U in de meeste gevallen bekomen via de aangegeven websites en e-mail adressen, of bij het secretariaat of de redactie van Geonieuws, liefst per e-mail.

De column van Cronstedt

Chinees lekkers ...In feite zijn het mooie tijden voor mineralenverzamelaars. Stel je voor dat je verzamelde in de jaren '60-'70. Wat viel er toen te bewonderen op een beurs? Specimens uit het goede oude

Rusland waren nauwelijks aanwezig. Materiaal uit Azië was mogelijk nog zeldzamer. Enkel de Europese, Afrikaanse, en Amerikaanse vindplaatsen waren vertegenwoordigd. Tegenwoordig is dat wel anders! Op de meeste beurzen vind je nu zonder veel zoeken stenen van alle continenten (Antarctica blijft wat dat betreft nu eenmaal een dwarsligger). Zelfs China ontsnapt niet aan deze regel. Gelukkig maar, want sinds dit land enkele jaren geleden zijn grenzen opstelde voor de "vrije mineralenexport", zijn er al massa's prachtige specimens tot bij ons geraakt.

Vermits China het 3de of 4de grootste land ter wereld is, met een economie in volle opbloei en dus een grote vraag naar grondstoffen, is het niet onlogisch dat er heel wat steentjes het daglicht zien. Naast pyromorfiet, fluoriet, bariet, calciet, stibniet, scheeliet en tal van andere klassiekers, komen er af en toe ook schitterende vondsten van de iets zeldzamere mineralen aan bod (zoals de augelieten twee jaar geleden). Af en toe komen ze zelfs met nieuwe mineralen op de proppen, zoals hubeiet (gepubliceerd in 2002) of ottensiet (vorig jaar).

Tussen haakjes, zonder OTTENS was de Westerse wereld nog steeds niet op de hoogte geweest van de meeste Chinese vindplaatsen en hun mineralenrijkdom. Ter ere van Berthold werd de naam ottensiet dan ook terecht toegekend aan een tot dan onbekend antimoon-sulfozout uit China. Helaas is het mineraal héél wat zeldzamer (en naar onze smaak minder mooi) dan het Chinese soro-silikaat hubeiet (dat je overigens de laatste tijd ook niet meer aangeboden ziet).

Nog recenter trof men "ergens in China vrij mooie, donkerblauwe kristallen" aan. Naar verluud dachten de ontdekkers dat het om

"gemmy azurite crystals" (= azurietkristallen van hoge kwaliteit) ging, en werden ze ook als dusdanig aan de man gebracht. Die eerste "determinatie op zicht" bleek echter behoorlijk fout: het was geen azuriet, maar wel scorodiet! Gezien de kwaliteit en de grootte van de kristallen (tot 3cm lengte) kan men hier echt wel spreken van een vondst op wereldniveau. De meeste specimens vertonen kristallen van ongeveer 1 cm, die goed gevormd zijn en in het beste geval bij doorkvallend licht hun diepblauwe kleur tonen. Op sommige specimens zit een suiker van kleinere pyrietkristallen. Andere specimens tonen dan weer hun typische limoniet-matrix.

De eerste specimens werden aangeboden op de beurs van Dallas (Texas, USA), door 2 Amerikaanse handelaars. Die hadden echter hetzelfde probleem: de juiste vindplaats. Op de markt deed immers het gerucht de ronde dat de specimens uit de Pingtoulung Mine (Guangdong Province) kwamen. Die leverde zo'n 6 jaar geleden reeds enkele scorodieten (weliswaar van een minder goede kwaliteit). De "echte vindplaats" zou volgens beide dealers echter een nieuwe ontsluiting zijn in de buurt van Hezhou, Guangxi Zhuang Autonomous Region, in (Zuid)-China. Hoogstwaarschijnlijk gaat het hier om een typisch geval van "vindplaatsverdoezeling" om zoveel mogelijk de concurrentie uit de buurt te houden. Wanneer de scorodiet volledig "geogost is", zullen we de juiste vindplaats wel te weten komen ...

Voor wie zich verder wil verdiepen in de mineralenrijkdom van China, is het prachtige fotoboek "Fine minerals of China" uiteraard een aanrader. Daarnaast heb je natuurlijk ook de talrijke publicaties van Berthold OTTENS in de diverse (Extra)Lapis uitgaven. Ook de Mineralogical Record besteedt regelmatig aandacht aan dit nieuwe mineralenmekka. Eén ding staat als twee eetstokjes boven water: er zijn nog heel wat snoepjes te vinden in China!

你好

Ni hao! Axel

Tijdschriften

- **MINERAL. TIJDSCHRIFT** 39(1), 01.08

6 Varisciet van Utah, USA
8-18 Madagascar, augustus 2007

- **RIVISTA MINERAL. ITALIANA** 31(4), 12.07

230-246 Montevecchio : storia, miniere e minerali
248-254 Fosgenite di Monteponi
256-272 I minerali delle miniere d'argento del Sarrabus
274-281 Ferru e Conca : massiccio granitico del Monte Limbara, Calangianus, Olbia Tempio-Pausania

- **LAPIS** 33(2), 02.08

8/40-41/50 Neue Mineralien (Abramovit, Ardennit-(V), Barioperowskit, Batisivit, Chukanovit, Direnzoit, Footemineit, Karchevskiyit, Menezesit, Ruifranconit)
9-11 Sphärocobaltit
13-17 Interessante Nickelmineralien aus der Donnerkuhle im Sauerland
18-21 Bergkristallfund im Rauriser Tal
22-27 Der Bergbau um Gottesberg im S'chsichen Vogtland
28 Achat und Jaspis aus der nördlichen Oberpfalz
29-35 Sammeltouren auf den Färöer-Inseln
36-39 Eigenfunde : Millerit und Vaesit aus Holzen; Quecksilber aus der Grube Anna bei Littfeld, Siegerland; Realgarkristalle vom Tunnelbau Hornberg im Schwarzwald; Lepidokrokit-Kristalle aus dem Siegerland; Hammarit/Krupkait aus dem Siegerland; Arsenogoyazit aus der Relistian mine, Cornwall; Bournonit aus der Grube Apollo, Westerwald

- **GEOLITHOS** 32(1), 02.08

9-12 Quenast - een groeve met een eeuwenlange geschiedenis

- **ELEMENTS** 3(6), 12.07

Themanummer : "Medical mineralogy and geochemistry"

- **GEA** 40(4), 12.07

117-123 De Wannenköpfe (Eifel), de beste vindplaats voor rutiel
124 Bacteriën vormen goudnuggets
131-133 Lion Salt Works, historische zoutproductie in Cheshire, GB
134-137 Over apatieten en gaatjes in de tanden
141-143 De Etna, een grote vriendelijke reus ?
147-148 Eifel (DE) : een stenen schroefje

- **MINERAL. TIJDSCHRIFT** 39(2), 03.08

25 Epidoot van Quenast, België
27-39 Madagascar (vervolg)

- **MINERAUX ET FOSSILES** 34(367), 02.08

14-19 Minas Gerais
20-30 La bourse de Munich 2007
43-47 Puy des Angles, un site aurifère protohistorique en Corrèze (FR)
48-53 Topaze
54-59 La mine de plomb du Mont Chonay (Beaujolais, FR)

- **LE CAILLOUTEUX** # 216, 02.08

1-5 Les couleurs des minéraux
7-8 La staurotide ou staurolite

- **LITHORAMA** 35(2), 02.08

1-4 Carrière à ciel ouvert de Inden (bij Düren, DE)

- **ERUPTION** Hors-série 2007

Themanummer (36 pp.) : "Indonésie, des îles, des volcans et des hommes"

- **ERUPTION** # 17, 01.08

10-18 Kyushu, Honshu, Hokkaido : trilogie volcanique au pays du soleil levant
19-21 Anak Krakatau
29-30 Mount Fuji (Japan)
31-42 Volcans extraterrestres
44-45 Meteor crater (Arizona, USA)
47-50 1866, voyage géologique dans la Cordillère des Andes

- **MINERALOGICAL RECORD** 39(1), 01.08

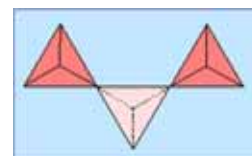
4-5 Died, Joseph A. Mandarino, 78
13-42 The 100-year history of the Benitoite Gem mine, San Benito County, California
47-56 The 29th FM-MSA-TGMS symposium (Red Cloud mine, AZ; Pegmatites of S. CA; Arkansas quartz crystals; Bisbee, AZ; Crater of Diamonds State Park, Arkansas; Mount Antero, Chaffee Co., CO; Benitoite Gem mine; fluorites from the Findley Arch, Ohio; "The most important" mineral locality in the US; Elmwood Zinc mine, Carthage Tennessee; Mammoth-St. Anthony mine, Tiger, AZ; Amethyst scepters from Ashaway Village, Hopkinton, Rhode Island; Emerald crystal pockets of the Hiddenite District, Alexander Co., NC; Quartz veins from Hiddenite, NC).

- 59-69 Munich 2007
Supplement (94 pp.) : the Marc P. Weil collection of fine minerals
- **GEOLOGY TODAY** 24(1), 01.08
- 7 Mir diamond pit (Rusland)
13-19 Meteorite impact structures
28-32 The new geological map of east Greenland
33-38 Building stones explained : sandstone
- **LITHORAMA** 35(1), 01.08
- 3-7 Les minéraux d'uranium du Shaba
8-10 Smrkovec-Schönficht : 6 siècles d'histoire en Bohême
- **NAUTILUS INFO** 32(5), 01.08
 - **AGAB MINIBUL** 41(2), 02.08
- 38-44 L'oeuvre des géologues belges en Afrique et le Baton d'Ishango
- **LE REGNE MINERAL** # 79, 02.08
- 4-11 Trois cristalliers au Mont-Blanc, Haute-Savoie
12-16 Le grenat almandin de Plélauff, Côtes-d'Armor
17-27 Découverte de riebeckite-arfvedsonite à la Punta di u Mazzone, Ocana, Corse
28-29 Du nouveau chez les amphiboles
35-45 Les pegmatites du massif granitique de Strzegom-Sobotka, Silésie, Pologne
48-50 Gîtes minéraux : Peurot (Indre, FR)
- **CANADIAN MINERALOGIST** 45(6), 12.07
- 1511-1518 Osakaite, a new mineral species from the Hirao mine
1519-1524 Calvertite, $Cu_5Ge_{0.5}S_4$ a new mineral species from Tsumeb, Manibia
1525-1528 Selenopolybasite, a new member of the pearceite-polybasite group from the De Lamar mine, Owyhee County, Idaho, USA
- **DER AUFSCHLUSS** 59(2), 04.08
- 65-76 Die Minerale der Grube "Frische Lutter" bei Bad Mauterberg, Harz (Teil 1)
81-102 Die Mineralien aus den Pegmatitgängen von Dolni Bory-Hate, Tsjechische Republik
109-128 Der Wartberg bei Längenau, NO von Selb, Oberfranken (DE)
- **MINERAUX ET FOSSILES** 34(368), 03.08
- 51-55 Datolite, un borosilicate de calcium
- **MINERALIEN WELT** 19(1), 02.08
- 8-27 München 2007
28-35 Cinnabarit-Kristalle von der Grube Mercur, Silberg
- 36-47 Mineralien aus den Schlacken der Kupferschiefer-Verhüttung
48-54 Dobrova, klassische Lokalität des Dravit (Slovenië)
55-61 Amethystfunde aus dem Zemplén-Gebirge (Hongarije)
62-64 Ein Neufund von Hämatit aus Aktas in Kasachstan
65-67 Achat Magazin
68-70 Ein Achat-Neufund im Erzgebirge
70-72 Marokkanische Achate
- **MINERALIENFREUND** 46(1), 02.08
- 2-8 Ein Rückblick auf die Strahlersaison 2007
9-10 D'Muulegge-Kluft
11-16 Mineralienfunde in den NEAT-Hauptrohren von Amsteg nach Sedrun
17-21 Glückliche Tage am Winterstock.
- **AGAB MINIBUL** 41(3), 03.08
- 49-56 Upper Michigan (USA) copper belt
- **FACETTEN** 40(6), 12.07
- 10-25 Excursie Slowakije 26 mei - 4 juni 2007
30-31 Mineralen en hun namen : geografische namen
- **GEOLOGY TODAY** 24(2), 04.08
- 59-61 The Fort Drum crystal mine, Florida, USA
62-67 A living Mars ?
- **GEA** 41(1), 03.08
- 1 In memoriam Piet Stemvers
2-9 Op ontdekking in de Franse Centrale Pyreneeën
23-25 The Iron Bridge (Shropshire, GB)
- **LE CAILLOUTEUX** # 218, 04.08
- 1-7 L'Enigme des cristaux géants
- **DEPOSITS MAGAZINE** # 13, 02.08
- 12-14 Building stones of the ancient world
15 A Park County gem discovery : Tarryall fire agate
16-19 Mineral collecting down under
20-23 Shetland, an archipelago on the edge
28-31 The geology of Mars : discoveries by Spirit and Opportunity part 2
- **AGAB MINIBUL** 41(4), 04.08
- 79-86 Classification des météorites (part 2)
87-89 Le fer
- **NAUTILUS INFO** 32(6), 02.08
- 87-92 De vindplaats van Longvilly, Luxemburg, België

Mineraal van de maand prismatien

Rik Dillen

Prismatien behoort tot de zogenaamde sorosilicaten ("eilandsilicaten", verwijzend naar groepjes van twee of drie tetraëders in de structuur). Het is de tweelingbroer van kornierupien, en een neefje van ardenniet, een ander sorosilicaat dat ook Si_3O_{10} -groepen bevat.

We stellen de familie in de volgende tabel voor :

ardenniet	$(\text{Mn}^{2+}, \text{Ca}, \text{Mg})_4[(\text{Al}, \text{Fe}^{3+})_5\text{Mg}](\text{SiO}_4)_2(\text{Si}_3\text{O}_{10})[(\text{As}, \text{V})\text{O}_4](\text{OH})_6$
kornierupien	$(\square, \text{Mg}, \text{Fe})(\text{Al}, \text{Mg}, \text{Fe})_9(\text{Si}, \text{Al}, \text{B})_5(\text{O}, \text{OH}, \text{F})_{22}$
prismatien	$\text{Mg}_3\text{Al}_6\text{BO}_7(\text{Si}_2\text{O}_7)_2(\text{OH})$

Toegegeven, deze formules zijn geen doetjes, en het wordt nog ingewikkelder wanneer je ze gaat vergelijken met allerlei varianten die je in de literatuur vindt, zoals bvb. in Strunz. In het verleden hebben we al verteld dat het symbooltje " \square " staat voor een lege plaats ofte vacature. Zoals de formules in de Glossary voorgesteld worden (en dus ook in onze tabel), herken je zelfs voor prismatien niet eens de Si_3O_{10} -groep, maar daar hebben we een uitleg voor : in ongeveer een op drie SiO_4 -tetraëders in de Si_3O_{10} -groep is Si vervangen door een boor-atoom (B). De juiste cijfertjes bekom je als je weet dat twee Si-atomen gedeeld worden tussen tetraëders (en $12-2=10$... zo simpel is scheikunde en kristallografie ☺). Enfin, we vallen je hiermee niet langer lastig... wie het nauwkeurig wil uitpluizen moet maar eens zijn exemplaar van Strunz openslaan.

Prismatien is orthorhombisch, met als roosterparameters $a = 13.67 \text{ \AA}$, $b = 15.94 \text{ \AA}$, $c = 6.69 \text{ \AA}$, en $Z = 4$ (wat betekent dat er 4 formule-eenheden in een eenheidscel zitten). Voor details over de structuur van prismatien verwijzen we naar de literatuur.

Kornierupien en prismatien vormen zelfs een reeks, waarin prismatien gekenmerkt wordt door de dominante aanwezigheid van boor. Kornierupien wordt prismatien vanaf het moment dat er per Si_3O_{10} -groep gemiddeld ten minste 0.5 boor-atomen aanwezig zijn. Vergeet het dus maar om op zicht het onderscheid tussen deze twee mineralen te maken... vergeet het zelfs maar om sowieso deze mineralen in de natuur zelf op zicht te kunnen herkennen. Daar moet je meer spek voor eten. Zelfs met de microsonde wordt het een heel moeilijke zaak, omdat boor zulk een licht element is, dat de X-stralen die het uitzendt nauwelijks tot in de detector geraken. Een bruikbare methode om beide species enigszins van elkaar te onderscheiden is X-stralendiffractometrie, maar ook via deze techniek zijn de gemeten verschillen erg subtiel. Een zeer goede instrumentele methode om het onderscheid te maken tussen kornierupien en prismatien is raman-spectroscopie (B. Wopenka, 1999). Ik denk dat we in de nabije toekomst ook als amateur-verzamelaars nog met deze techniek te maken zullen krijgen.

Een goede aanwijzing is de paragenese : kornierupien is vaak geassocieerd met anorthiet en hoornblende of gedriet, terwijl prismatien eerder voorkomt met oligoclaas, sillimaniet,

Prismatienkristallen van de Stakholmen quartz quarry, Hassela, Nordanstig, Hälsingland, Zweden. Specimen van ongeveer 9.5 X 6 cm, gevonden in 1997. Verzameling en foto © Jorge Moreira Alves.

granaat en/of toermalijn. Maar ook dat zal je in de praktijk niet veel verder helpen. Prismatien werd jarenlang beschouwd als een boor-rijke variëteit van kornerupien, maar in 1996 werd het mineraal gerehabiliteerd, en kreeg het de status van zelfstandig mineraal terug (Grew E.S. et al., 1996). Dat betekent dat je prismatien enkel terugvindt in heel oude literatuur of nét in heel recente. Het wordt o.a. niet vermeld in Handbook of Mineralogy (het deel over silicaten dateert van 1995), in Dana's New Mineralogy en oudere uitgaven van de Glossary of mineral species. Wie alle details wil weten over de kristalchemie van de groep kornerupien-prismatien zal zijn gading vinden in een van de Reviews in Mineralogy (vol. 33) (Grew E.S., 1996), met een gans hoofdstuk over de stabiliteit en het ontstaan van kornerupien en/of prismatien.

Prismatien vormt prismatische kristallen, die meestal niet goed gevormd zijn, maar wel een respectabele lengte kunnen bereiken (verscheidene cm). De meest voorkomende vormen zijn {110}, {100} en {010}. Meestal vormt het massieve aggregaten. Het is min of meer doorschijnend, met een glasglans. De kleur is meestal grijsachtig, met een zweem naar groen of geelachtig. Prismatien is zeer hard, 7 in de schaal van Mohs, en de densiteit is ongeveer 3.3.

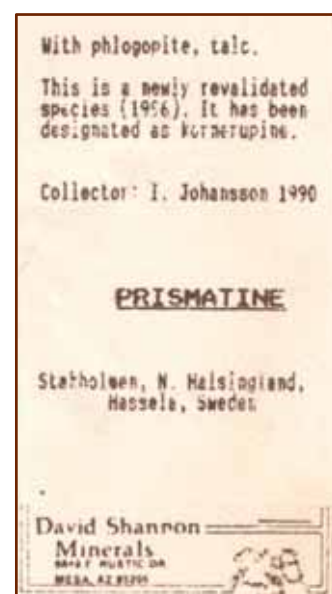
Prismatien (en kornerupien) komt voor in boor-rijke metamorfe gesteenten, ontstaan uit vulkanische gesteenten of zelfs sedimenten, en in gemetamorfoseerde anorthosiet-complexen. Typische begeleiders zijn cordieriet, spinel, korund, toermalijn, grandidieriet, dumortieriet, kyaniet, sillimaniet, andalousiet, mica's, magnetiet, ilmeniet, hematiet en rutiel. Het aantal vindplaatsen van (met zekerheid geïdentificeerd) prismatien is momenteel nog vrij beperkt, maar wellicht zijn er meer in de maak. Eerst en vooral is prismatien (en ook wel kornerupien) een mineraal dat je zeer moeilijk als zodanig herkent in de natuur, en het behoort dus met glans tot de groep "frequently overlooked minerals". Daarenboven werden in het verleden waarschijnlijk veel specimens geïdentificeerd als kornerupien, die dan na 1996 niet opnieuw geanalyseerd werden.

In 1886 stelde A. Sauer twee nieuwe mineralen voor, die gevonden waren bij de constructie van het goederenstation van Waldheim in Sachsen : prismatien en een verweringsproduct, dat hij kryptotil noemde. Hij deed dat in een voordracht, waarvan een summier verslag verscheen in het "Zeitschrift der Deutschen Geologischen Gesellschaft". De naam verwijst uiteraard naar de habitus van het mineraal (T. Witzke, 2008). In hetzelfde jaar berichtte von Lorenzen over kornerupien, een nieuw mineraal dat hij in 1884 gevonden had in Fiskensæset, Groenland. Ussing (denk aan ussingiet...) kwam een paar jaar later tot de conclusie dat beide mineralen zo goed als identiek waren. Omdat het artikel van Lorenzen eerst gepubliceerd werd, bleef de naam kornerupien behouden. De aanwezigheid van boor werd in 1919 aangetoond door A. Lacroix en A. De Gramont (zie ook Schreyer en Abraham, 1976).

In 1996 bleek uit het onderzoek van boor-specialist bij uitstek E.S. Grew dat in prismatien boor specifiek een welbepaald structureel silicium-atoom vervangt, en dat het dus in feite om twee verschillende mineralen gaat. Op die manier kwam men dus na een heel lange omweg terug bij de situatie zoals in 1886, bij de ontdekking van de mineralen in Duitsland respectievelijk Groenland.

We zetten enkele vindplaatsen op een rij waar goed geïdentificeerde prismatien voorkomt.

- **Larsemann Hills, Prydz Bay, Ingrid Christensen Coast, Princess Elizabeth Land, Antarctica** is uiteraard een niet zo alledaagse vindplaats. Je mag er overigens zelf niet gaan kappen (als je er al zou geraken), want er mag enkel exploratie gebeuren voor wetenschappelijke doeleinden. Deze vindplaats heeft tal van interessante en zeldzame boormineralen opgeleverd, en het is zelfs voor 4 boormineralen de typevindplaats (boralsiliet, chopiniet, stornesiet-(Y) en tassieiet-(Y)). Voor meer details verwijzen we naar Grew et al., 2004).
- De Duitse vindplaats **Waldheim, 10 km ZW van Döbeln, Sachsen** in Duitsland stelt ons voor problemen. Deze vindplaats staat overal genoteerd als de typevindplaats voor kornerupien, maar volgens de huidige stand van de wetenschap komt hier kornerupien zelfs niet voor, enkel prismatien. Als je op een label ziet staan "Güterbahnhof", of "station" of zoiets moet je niet direct denken aan een flauwe grap of zo. De vindplaats bevindt zich nameijk zo goed als in het goederenstation van Waldheim, en is tegenwoordig absoluut niet meer bereikbaar voor onze hamers, tenzij je een deel van het station wil slopen. Kornerupien/prismatien werd er ontdekt in 1886. Het is merkwaardig dat hoewel het mineraal enkel kon gevonden worden gedurende de constructieperiode van het station er toch een relatief groot aantal specimens bewaard zijn gebleven en in verzamelingen terecht zijn gekomen.
- De specimens die we je deze maand aanbieden komen van de **kwarts-groeve Staholmen, Hassela, Nordanstig, Hälsingland in Zweden**. Ook dit materiaal werd in 1996-1997 onderzocht, en bevatte voldoende boor om van kornerupien omgedoopt te worden tot prismatien. Het gaat om grijachtige, halfdoorschijnende massieve zones tot herkenbare prismatische kristallen van een cm of zo in een matrix die kwarts, muscoviet, cordieriet, enstatiet en sillimaniet bevat. Verder komt er ook nog voor : talk, draviet, plagioklaas, manganocolumbiet en chondrodiet. Materiaal van deze vindplaats werd in 1996-1997 ook door Grew onderzocht, en éénduidig als prismatien gedefinieerd.
- Een andere vindplaats met gecertificeerde prismatien is de granuliet van **Sondalo, in de Noord-Italiaanse Alpen**. Hier werd het materiaal in kwestie gevormd na partieel insmelten van toermalijnhoudende amfiboliet bij ongeveer 900°C en een druk van zowat 0.8 GPa of ruwweg 800 kg/cm². De paragenese is bijna altijd analoog = hercyniet, korund, toermalijn, mica, plagioclaas...
- Verder werd prismatien nog gevonden in de Limpopo Belt, **Zuid-Afrika**, de Eastern Ghats Belt bij Venugopalapuram, Vizianagaram district, Andhra Pradesh, **India**. De **Verenigde Staten** zijn in dit geval ook niet erg goed bedeed : in de literatuur vinden we enkel prismatien in de staten New Jersey en New York.
- In België werd prismatien nog nooit gevonden, en dat zal wellicht zo blijven vermits hier geen dergelijke parageneses voorkomen.

Acknowledgements

We zijn dank verschuldigd aan Thomas Witzke voor de foto van prismatien uit Duitsland en informatie over de historische aspecten van prismatien, en aan Jorge Moreira Alves voor foto's van prismatien uit Zweden.

We owe our sincere thanks to Thomas Witzke for the German prismatine photo and information on the historical aspects of prismatine, and to Jorge Moreira Alves for photos of Swedish prismatine.

Literatuur

- Axelsson Göran (2008), "Scandinavian mineral gallery", www.geology.neab.net, "Stakholmen quartz quarry", www.geology.neab.net/locality/stakholm.htm
- Braga R. et al. (2003), "Origin of prismatine from the Sondalo granulites (central Alps, northern Italy)", *European Journal of Mineralogy*, **15**(2), 2003, 393–400.
- Grew E.S., Herd G.K. en Marquez N. (1987) "Boron-Bearing Korerupine from Fiskenaasset, West Greenland : A Re-Examination of Specimens from the Type Locality", *Mineralogical Magazine*, **51**(363), 695-708
- Grew, E.S., M.A. Cooper en F.C. Hawthorne (1996), "Prismatine : revalidation for boron-rich compositions in the korerupine group", *Mineralogical Magazine* **60**(3), 483-491.
- Grew E.S., Anovitz L.M. (1996), "Boron, mineralogy, petrology and geochemistry", *Min. Soc. America, Reviews in Mineralogy*, vol. 33, pp. 143-147.
- Grew, E.S., Carson, C.J., and Yates, M.G. (2004), "Diverse borosilicate assemblages in anatectic granitic pegmatites cutting boron-rich granulite-facies rocks of the Larsemann Hills, Prydz Bay, East Antarctica". *Geological Society of America Abstr. Programs*, **36**(5), 115.
- Klaska R., Grew E.S. (1991), "The crystal structure of B-free korerupine : Conditions favoring the incorporation of variable amounts of B through [4]B ↔ [4]Si substitution in korerupine", *American Mineralogist* **76**, 1824-1835.
- Lacroix, A., en de Gramont, A. (1919) *C.R. Acad. Sci. Paris* **168**, 857-61.
- Ren L., Grew E.S., Xiong M en Ma Z. (2003), "Wagnerite-Ma5bc, a new polytype of Mg₂(PO₄)(F,OH) from granulite-facies paragneiss, Larsemann Hills, Prydz Bay, East Antarctica", *European Journal of Mineralogy*, **41**(2), 393–411.
- Sauer A. (1886), "Über eine eigentümliche Granulitart als Muttergestein zweier neuer Mineralspecies", *Zeitschrift der Deutschen Geologischen Gesellschaft* **38**, 704-705
- Schreyer W., Abraham K. (1976), "Natural boron-free korerupine and its breakdown products in a sapphirine rock of the Limpopo Belt, Southern Africa", *Contributions to Mineralogy and Petrology* **54**(2), 109-126
- Strunz H., Nickel E.H. (2001), "Strunz mineralogical tables", E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, Duitsland, 9de uitgave, p. 593.
- Witzke, Thomas (2008), "Prismatin", tw.strahlen.org/typloc/prismatin.html
- Wopenka B., Freeman J.J. en Grew E.S. (1999), "Raman spectroscopic identification of B-free and B-rich korerupine (prismatine)", *American Mineralogist* **84**(4), 550-554.

Prismatische prismatien-kristallen van Waldheim, Döbeln, Sachsen, Duitsland. Beeldbreedte 7 mm. Verzameling en foto © Thomas Witzke en Abraxas Verlag.

(c) Thomas Witzke + Abraxas Verlag

Ik stond er bij en ik keek er naar... Minerant 2008, een ooggetuigenverslag

Raymond Dedeyne

Dit is mijn eigen(wijs) relaas van wat er op Minerant - editie 2008 zo allemaal te beleven viel, zowel op mineralogisch als op andere gebieden, dit alles doorspekt met talloze mineralogische wetenswaardigheden (hoe staat het met de mijnbouw in Madan/waar wordt zandcalciet gevonden/....), praktische raadgevingen (hoe kinderen rustig te houden op beurzen/hoe besparen op uw elektriciteitsverbruik voor verlichting/...) en daarbij ook meer diepgaande levenslessen niet schuwend (hoe omgaan met succes...). Uiteraard wordt bij dat alles - gezien de gevoeligheid van de materie - strikte anonimiteit gehanteerd: ik voel mij noch geroepen om bepaalde commerciële activiteiten te promoten (tenminste toch niet onbezoldigd) noch om andere met de vinger te wijzen. Maar enfin, je staat zonder twijfel al te trappelen om dit te lezen – laat ik je dus vooral niet langer ophouden.

Van Rijswijklaan, zaterdagmorgen 26 april. Ik ben er al om acht uur want ik moet nog een stel mineraalspecimens van onze Marokko-expeditie van verleden jaar afleveren die dienen te figureren in een kleine informatiestand over MKA-reizen. Eens de stukken uitgesteld en van de nodige labels voorzien rest mij nog wat tijd om informeel al eens poolshoogte te nemen. Wie en wat zijn er allemaal nieuw dit jaar en vooral: waar zitten de buitenkansjes? Zo kan ik straks bij mijn eerste blitzronde snel toeslaan waar dat nodig is. Ervaring heeft mij immers al lang geleerd – vaak tot eigen schade en schande – dat échte “once in a lifetime” koopjes meestal voor snelle beslissers zijn weggelegd. Later, tijdens een tweede ronde blijft er dan nog meer dan genoeg tijd om alles nog eens grondig door te nemen, links en rechts een praatje te maken en hier en daar eventueel nog wat bij te kopen. Voorlopig is het in de zaal echter nog een echte heksenketel: iedereen is nog volop bezig met het opbouwen van standen. Het geheel wordt daarbij vakkundig binnen goede banen geleid door de alomtegenwoordige beursceremoniemeesters Paul en Hugo Bender die niettegenstaande de omstandigheden er toch nog (tenminste ogenschijnlijk) opmerkelijk relaxed blijven bijlopen.

Deuren om tien uur. Als een nietsontziende wervelwind en tijdelijk voor niemand aanspreekbaar werk ik in razendsnel tempo dié enkele verkopers af die er tijdens mijn eerste verkenning veelbelovend uitzagen. Eerste op mijn lijst is een standhouder met mineralen uit Madan in Bulgarije. Het stadje ligt in het Rhodope gebergte in het zuiden van Bulgarije,

niet zo ver van de grens met Griekenland en stond lang bekend voor zijn rijke loodmijnen. De man is zelf Bulgaar en heeft bijna zijn complete familie meegebracht : vrouw, twee kindertjes met nog een derde in aantocht en verder nog een stuk of wat nichtjes. Hij spreekt voortreffelijk Engels en is hier pas voor de eerste keer. Het is jaren geleden dat ik nog zo'n aanbod aan stukken uit Madan heb

gezien en uiteraard voeren – zoals dat voor die locatie hoort - galeniet en sfaleriet kristallen daarbij de boventoon. Bij de eerste zit er niet één specimen met normale kubushabitus : sommige zijn sterk uitgerekte in één richting zodat ze er eerder balkvormig uitzien, anderen zijn afgeplat, nog weer anderen zijn vervormd tot bizarre kamvormige structuren. In de afdeling sfaleriet vallen vooral enkele stukken met goedgevormde lichtgele kristallen op: onmiskenbaar de variëteit cleiofaan – dat vind je niet vaak meer de dag van vandaag. Dat weet de verkoper helaas echter ook en dat reflecteert zich dan weer in zijn prijzen. Al bij al is het behoorlijk moeilijk om uit dergelijk gevarieerd assortiment te kiezen maar dat wordt opgelost door een klein lot samen te stellen, wat dan op zijn beurt moet toelaten om een gunstiger finale prijs te negotiëren. En jawel hoor: mits toepassen van de in Marokko opgedane ervaring blijkt er vlot 40% af te kunnen! De verkoper vertelt mij dat hij zelf rechtstreeks inkoopt bij de enkele mijnwerkers die ter plaatse nog actief zijn. De eens zo bloeiende mijnbouw staat er momenteel op een zéér laag pitje en zal vermoedelijk eerlang volledig uitdoven. Hij heeft ook nog groene langgerekte actinolietkristallen op matrix bij uit Avren, een vroegere asbestmijn iets bezuiden Madan, pal op de Griekse grens. De mijnbouw is er uiteraard niet langer actief, wat dan weer niet kan gezegd worden van de talrijke landmijnen die het communistisch bewind er indertijd kwistig rondstrooide teneinde ongewenste indringers uit hun paradijs weg te houden. Geen vindplaats voor mietjes dus, maar voor échte mannen die er graag zoveel mogelijk de spanning inhouden. Collect dangerously and die young!

Op naar de volgende stand op mijn lijst: een verkoper uit het voormalige Oostblok, die al verschillende jaren na elkaar Minerant aandoet als enige Belgische beurs op zijn programma. De man is eigenlijk uitgever en is als dusdanig verantwoordelijk voor de publicatie van “Minerals of the Carpatians”, “Russian Gemstones Encyclopedia”, “Minerals and their Localities” en diverse andere meesterwerken uit de mineralogische literatuur. Een indrukwekkend palmares dus, maar dit jaar is er helaas niets nieuws bij. Hij heeft wel weer een goed aanbod aan specimens, de meeste uit Oost Europa. Het meest opvallend zijn de witte, nagenoeg perfect bolvormige zandcalcieten uit Malyi Miscolc in Hongarije. Nee, hier is de kat niet over mijn klavier gelopen – dat plaatsje héét werkelijk zo - en dan laat ik nog een deel diakritische tekens achterwege waarvan ik niet eens weet hoe ik ze uit mijn klavier moet krijgen! Bij het opbouwen van de kristallen zijn royale hoeveelheden zand mee ingebouwd en dat geeft het eindresultaat wel een heel apart cachet. Ik heb al een paar van die dingen in mijn verzameling: rhomboëders uit de Lot in Frankrijk en de bekende zepelin-achtige structuren (variaties op het skalenoëder model) uit de South Dakota Badlands – maar zo bolvormig heb ik ze nog niet eerder gezien. Ik koop mijzelf de

twee beste specimens uit het lot – sorry voor wie na mij kwam, maar wat zou je zelf hebben gedaan – moest je overigens maar vroeger geweest zijn! Eén met een solitaire witte bol van zo'n zes centimeter diameter, omgeven door een stel kleinere satellieten en één als een aaneenschakeling van kleinere bollen van om en rond anderhalve centimeter elk. Ik noteer ook nog een indrukwekkend specimen berthieriet uit Chiuzbaia, Roemenie: de grootte van een vuist, maar dan wel één van Freddy De Kerpel. Ook dat maak ik het mijne – terug mét mijn (welgemeende?) excuses.

En onvermoeibaar gaat het verder, nu naar een standhouder uit het Gentse die volop een deel van zijn eigen verzameling aan het liquideren is. Eerder dit jaar, op andere beurzen vond ik bij hem al ruim mijn gading aan historische stukken voor weggeefprijzen (ik hoop uit de grond van mijn hart dat hij dit laatste niet leest) – en ditmaal is het weer niet anders. Onberispelijke sfalerietkristallen uit Trepca; naaldvormige mimetiet van Tsumeb; een voortreffelijke combinatie van arsenopyriet met pyrothiet op calciet uit Dalnegorsk; een perfecte cluster witte barietkristallen uit de Blackdene Mine, UK; een bijna aandoenlijk stilleven van langgerekte calcietkristallen met daartussen blauwgroene fluorietkubussen van de Heights Mine in Weardale, UK; een combinatie van een royale hoeveelheid semseyiet kristallen op goedgevormde chalcopyriet uit Herja, Roemenie; een indrukwekkend solide plaat rhodochrosiet microkristallen uit Baia Sprie, Roemenie die glinsteren in alle richtingen en nog veel meer....: allemaal vuistgrote (en grotere) goodies uit lang vervlogen tijden die helaas nooit meer terugkeren. Hier voel je je werkelijk weer als een kind in een snoepwinkel. Wat op mij echter het meeste indruk maakt is een nagenoeg onberispelijke combinatie van galeniet-, calciet- en violette fluorietkristallen uit de Blackdene Mine in Cumbria, UK. Ik heb al enkele dergelijke kleinere stukken in mijn verzameling, maar dít formaat aan dít prijs kan ik echt niet laten liggen: 21 op 17 op 11 centimeter of zevenenhalve kg droog gewogen (het gewicht heb ik uiteraard pas achteraf vastgesteld – of dacht je soms dat ik op beurzen met een baskuul rondzeul?). Het ding is bovendien – zoals van de locatie kon worden verwacht - ook nog eens een regelrechte fluorescentiebom, die mij zal toelaten van mijn contract met Electrabel finaal op te zeggen. Met die felle paarse schijn moet ik echter wel uitkijken waar ik het stuk thuis etaleer – in elk geval niet te dicht bij een straatvenster, want anders denken de burens zo dat ik mij in de schaarsgeklede amusementssector aan het inwerken ben.

En daarmee is mijn prioriteitslijst afgewerkt: tijd dus om terug te schakelen naar een lagere versnelling en de hele boel eens wat rustiger aan te bekijken. Mijn aandacht wordt getrokken door een eigenaardig bouwsel – een soortement zwarte tent neergepoot in een

Etienne Mans en Eddy Vervloet op inspectieronde

hoek van de zaal - waar op gezette tijdstippen mensen vrij onopvallend in verdwijnen om wat later even onopvallend terug tevoorschijn te komen. Ik vraag mij af welke activiteiten zich daarbinnen wel mogen afspelen die klaarblijkelijk het daglicht niet kunnen velen. Nieuwsgierig als ik ben ga ik zelf binnen even een kijkje wagen. Daar

blijkt dat Axel “Prince of Darkness” Emmermann & his Frenetic Fluo Friends er een compleet fluorescentie-gebeuren hebben uitgebouwd. Allerhande mineralen liggen er ongegeneerd te fluoresceren in alle kleuren van de regenboog in diverse vitrines die telkens weer van een ander type UV-lamp voorzien zijn. Ik ken er zelf niet zoveel van maar ik hoor korte golf en lange golf vernoemen – dus middengolf en FM zullen er

ook wel bij zijn geweest. Voor de rest heerst er absolute duisternis zodat het geheel veel weg heeft van een spookkasteel. Alles behoorlijk indrukwekkend – zeker te oordelen naar de bewonderende ooh’s en aah’s van de bezoekers. Misschien toch nog enkele sfeerverhogende suggesties om het volgend jaar nog nét iets beter te doen : waarom de Prince himself niet laten rondhuppelen in nauwsluitende leotard met opgestikt fluorescerend geraamte ? En de sfeer zou nog dat ietsje griezeliger kunnen door non-stop scary music te draaien. “Lullaby” van The Cure met teksten als “...spiderman is having me for dinner tonight...” laat altijd een stevige indruk na op kindertjes die na uren op de beurs wel eens onhandelbaar durven te worden. Handig als junior weer eens een acute ADHD aanval krijgt en je vaststelt dat de Rilatine net op is.

Ondertussen is mijn keel zo droog geworden als een zandkoekje dat in een Always Triple Action gewikkeld werd en achtergelaten in het geografisch middelpunt van de Grote Gobi woestijn na een uitermate droog seizoen. Tijd dus om eens even binnen te springen in de bar. Ik heb zopas gedurende vier achtereenvolgende maanden Geonieuws geteisterd met een reisverslag over Marokko en dat is blijkbaar bij een deel van de lezers in de smaak gevallen. Volgens het Universele Evenwichtsprincipe – dat vereist dat een bepaalde kwantiteit positiefs door eenzelfde kwantiteit negatiefs wordt uitgebalanceerd – moet het overige deel van de lezers mijn relaas dus behoorlijk irritant hebben gevonden, maar die zijn gelukkig te goed opgevoed om dat te zeggen. Bovendien heeft die onverlaat van een redacteur bij de laatste aflevering een foto van mij ingelast – overigens zonder mijn medeweten, anders had ik hem een afdruk bezorgd waarop mijn haren minstens behoorlijk waren gekamd - en dat heeft blijkbaar velen het licht laten zien want nu kunnen ze met de naam ook nog een gezicht associëren en dat komt mij nu op nogal wat felicitaties te staan. In het begin is dat nogal genant: je zult het maar meemaken dat je door een volslagen onbekende in het bijzijn van nog meer volslagen onbekenden plots wordt uitkreten voor geniaal en ander fraais. Maar dat went snel en op den duur moet je zowaar oppassen dat je niet naast je schoenen begint te lopen - wat bovendien nog eens vrij sletig is voor je sokken. Maar waarom zou ik mij verzetten: laten we het maar toegeven – de nieuwe Claus is waarlijk opgestaan. Ik ben in alle geval al klaar om mijn eerste Nobelprijs te mislopen.

Wanneer ik uiteindelijk de bar verlaat wordt ik bijna overhoop gereden door een heden ten dage licht gemechaniseerde Professor Van Tassel. Nog altijd even goed bij de pinken – velen onder ons zouden er veel voor over hebben om ook op dergelijke manier ouder te worden.

Ik maak aanstalten om even langs te lopen bij een standhouder uit het Land van Waas (dit laatste tot nader order nog altijd zonder “d” geschreven – in tegenstelling tot wat de met de hand gecorrigeerde pancartes langs de E17 ook mogen beweren). De man is tegelijk MKA bestuurslid en ons allen goed bekend, maar we blijven strikte anonimiteit garanderen – zelfs voor hen die het niet verdienen - en houden het hier dus maar op Rik X, al is het maar om hem verdere onnoemelijke schande te besparen. Want stel je voor : zijn reputatie van systematicus “pur sang” ten spijt probeert hij hier zomaar eventjes op een onbewaakt ogenblik 263 gepolijste cabochons te slijten – ten aanzien van iedereen, open en bloot (de cabochons wel te verstaan – laten we de situatie niet helemaal ondraaglijk maken !). Bovendien probeert hij daarbij ook nog eens een partij ongepolijst fossiel hout uit Arizona (NIET uit Petrified Forest afkomstig weliswaar) te verpatsten. Ik zou niet eens verwonderd zijn mochten er na telling maar 262 cabochons blijken te zijn en het hout is niet eens op kachelmaat. Verkoper heeft natuurlijk weer een lang en gecompliceerd verhaal klaar hoe hij door omstandigheden geheel buiten zijn wil om gedwongen werd tot dergelijke oneerbare voorstellen maar niemand die dat nog gelooft. Ik ben zwaar ontgoocheld en vraag mij af of er dan werkelijk geen grenzen zijn aan hoe diep een mens wel kan vallen. De zedenverwildering slaat eens te meer wild om zich heen - waar moet het met de wereld naar toe? Mijn leraar godsdienst zaliger krijgt weer eens overschot van gelijk : het begint met oudermoord; voor je het weet gaan ze niet meer naar de mis; en het eindigt met een lot cabochons te verkopen op mineralenbeurzen zou ik er zelf aan toevoegen. Maar genoeg kommer en kwel voor vandaag - tijd voor iets vrolijkers.

Ik merk al enige tijd dat er in een bepaalde gang opmerkelijk meer circulatie is dan in de anderen en daar wil ik het fijne van weten. Ter plaatse is al meteen duidelijk waarom : een verkoopster etaleert – naast de overigens prachtige exemplaren op haar tafel – nog een ander paar voortreffelijke specimens, op matrix, weliswaar niet direct van minerale oorsprong. Dit is wat insiders zonder enig aarzelen een “perfectly matched pair” zouden noemen. Waarschijnlijk is ook de beëindiging perfect maar dat kun je niet zo direct zien. Ik overweeg een ogenblik om het te vragen maar ik bedenk dat ik dan wel een behoorlijke kans loop op een oorveeg en dan weet ik het nóg niet, dus laat ik het maar. Ja, ja, ik hoor het al wel: dit hoort niet meer op mijn leeftijd; mijn eigen “best to use before” datum is al lang verstreken; mijn kleindochters zijn al op die leeftijd waar ze door jongens worden achterna gezeten (of is het nu weer andersom ?) en minstens tweemaal per dag zegt mijn echtgenote mij voor hoe gelukkig ik wel getrouwd ben. Maar zeg nu toch zelf: het is toch niet omdat je op dieet staat dat je niet eens meer de spijkskaart zou mogen lezen ? Of moeten het soms altijd stenen zijn misschien?

**Een jaarlijks terugkerend fenomeen :
3 generaties KBIN mineralogen,
met René Van Tassel, Herman Goethals, Michel Deliens**

OK – dan maar weer terug naar de stenen. Ik spring even binnen bij een Waalse standhouder, een goede kennis uit vorige beurzen die voor mij meestal wel iets speciaals bij heeft. En ook ditmaal is dat niet anders : uit de liquidatie van een oude verzameling heeft hij nog een prachtig stuk willemiet uit het legendarische Franklin Furnace, New Jersey – een hoogst aantrekkelijke, vuistgrote opeenstapeling van nagenoeg kleurloze, duidelijk gevormde individuele kristallen. De gevraagde prijs is nogal gespieerd maar uit ervaring weet ik dat die hier bediscussieerbaar zal zijn en jawel, we raken het snel eens over een stevige discount. Wel laat ik het stuk eerst nog eens nazien op correct fluorescentiegedrag bij het 3F (Frenetic Fluo Friends) genootschap in de tent (je weet nooit!) – met overigens positief resultaat.

Op naar nog een andere Waalse standhouder. De man staat bekend als een zéér ervaren mineralenzoeker en dat blijkt ruimschoots uit het aanbod dat dan ook voor het leeuwendeel uit zelfgekapte stukken bestaat. Vooreerst zijn daar zijn specimens met marcasië, schalenblende, galeniet en calcië uit wat zo'n twee jaar geleden nog een niet nader gespecificeerde lokaliteit in de provincie Namen was maar nu niets minder dan Seilles blijkt te zijn. Thumbnails met sferisch opgebouwde marcasië betaalde je toen nog 5 a 10 Euro, nu koop je vitrinestukken voor enkele tientallen Euro. De calcië matrix op de specimens werd telkens grondig maar vakkundig weggezuurd. Ik vermoed zo dat de verkoper zoutzuur per tankwagen inkoopt en aldus zowat op zijn eentje de desbetreffende afdeling van Tessenderlo Chemie draaiende houdt – en met het aldus vrijgestelde koolzuurgas zal hij een méér dan behoorlijke bijdrage leveren aan de globale CO₂ uitstoot. Uit vorige gesprekken weet ik dat de bron van deze stukken zo goed als opgedroogd is, want er worden geen kapvergunningen meer afgeleverd. Ik zie ze dus eerder als een soort belegging voor de toekomst en koop er mij nog enkele bij, niettegenstaande ik er al verschillende in mijn verzameling heb staan uit vorige beurzen. Ditmaal gaat mijn voorkeur naar een handstuk met mooie vrijstaande marcasië- én calciëkristallen (deze laatste vakkundig tijdens het uitzuren van de matrix beschermd) en naar een vitrinestuk met galeniet octaëders tot 2 cm zijde (uit België, jawel!) – in beide gevallen op schalenblende matrix.

Dezelfde verkoper biedt ook nog grote geelachtige calciëkristallen uit Leffe aan. Hij legt mij uit – aan de hand van foto's - hoe de ontsluiting daarvan niet altijd zonder gevaar verloopt: de beste kristallen zitten meestal in holtes hoog in de groevewanden die enkel mits het nodige klim- en touwwerk bereikbaar zijn. En toch koop ik er geen want binnenkort gaan we die zelf ter plaatse halen. Uit betrouwbare bron weet ik immers dat het MKA eerlang een kaptocht naar Leffe zal organiseren (mondelijke mededeling van Opperkapmeester Eddy in baancafé Pussycat op donderdagavond 17 april na het achteroverslaan van zes Duvels). Bovendien heeft hij daarbij tegelijk bevestigd dat hij ter plaatse alle gevaarlijke werk zoals het uitvoeren van rappels en abseilen voor eigen rekening zal nemen – vooropgesteld dat de deelnemers hem daarbij een handje toesteken bij het zekeren (mondelijke mededeling van dezelfde Meester, zelfde plaats en da-

tum, nog zes Duvels later). Een buitenkans dus voor wie altijd al eens had willen leren zekeren maar er nooit de kans toe kreeg of er bij vorige pogingen niets van terecht bracht. Tegelijk een ideale gelegenheid voor wie met de Meester nog een kleine rekening te vereffenen mocht hebben – uit frustratie bijvoorbeeld dat hij/zij op een recente kaptocht (weer eens) niets vond dat de moeite waard was ?!?

Op de beurs maken ook weer de vertrouwde Chinese handelaars hun opwachting. Velen daarvan hebben van hun introducties op vorige westerse beurzen nog niet veel geleerd : doorgaans beschadigde stukken, geen labels of namen bij hun mineralen, geen prijsopgave, niet het minste idee van wat wij met een vindplaats bedoelen en niet de minste notie van om het even welke hier gangbare taal. Het enige wat ze zo ongeveer kunnen is specimens aanwijzen en daarbij veel te hoge getallen intikken op een rekenmachine. Eentje heeft een massief stuk pyromorfiet te koop zoals ik ze nog nooit eerder zag: één massieve grasgroene bonk, verschillende kilos zwaar met wat gebroken kristallen verstrooid op één kant. Een vraagprijs van 300 Euro voor iets wat niet echt mooi is maar eerder een curiosum is mij echter veel te duur – daar wil ik niet eens op afbieden. Een Chinese verkoopster heeft echter duidelijk wél lessen getrokken uit het verleden. Ze spreekt vlot Engels en Duits; haar materiaal – feilloos voorzien van naam, vindplaats en prijs – is van een goede kwaliteit; ze laat niet na op een correcte manier op de perfectie van de specimens te wijzen en binnen geen tijd weet je dat je hier op niet meer dan 10% discount moet rekenen. Waarschijnlijk is zij de uitzondering uit het Antwerps gezegde “misschien wel met alle Chinezen, maar duidelijk toch niet met deze”! Ze heeft goede pyromorfiet bij uit de Daoping mijn, Guangxi, China en voor een redelijke prijs schaf ik mij een royaal handstuk aan – tot nog toe zag ik die enkel aangeboden als kleine specimens. Haar mimetiet kristallen en een massief stuk jade uit Birma interesseren mij ook maar blijken uiteindelijk te duur te blijven.

Een Marokkaanse verkoper blijkt vrij goed Engels te spreken. Dat zijn vriendin – hier ook aanwezig - een Engelse is zal daar wel niet vreemd aan wezen. Hun gezichten lijken mij nieuw op mineralenbeurzen en dat intrigeert mij. Het moeten immers harde tijden zijn voor Marokkaanse handelaars: een overaanbod aan materiaal heeft hun prijzen fors doen kelderen en ik zie ze heden ten dage gezien de omstandigheden eerder út dan ín deze business stappen. De enige manier om hieraan het hoofd te bieden is mijns inziens het aanbieden van topmateriaal, waar nog altijd vraag naar is. Maar dit is hier duidelijk niet het geval : de meeste kristallen hebben waarschijnlijk ooit nog wel ribben en hoeken gekend, maar dan enkel in een onbestemd ver verleden en nergens zijn prijzen noch vindplaatsen aangegeven. Dat laatste blijkt bij navraag echter onnodig te zijn want alles komt uit Midelt,

mijnheer – jawel, alles zelf gaan halen! Nu, als dat waar is dan moet Midelt zich recentelijk ontpopt hebben tot een nieuw soort Tsumeb waar zowat de halve Fleischer te vinden is – maar uiteraard weet ik als Marokko-specialist wel beter.

Ter verduidelijking, en vooraleer ik onterecht (?) van grenzeloze pretentie wordt beschuldigd : er zijn twee manieren om ergens

specialist in te worden. Ofwel laat je het minstens driemaal grondig mislukken, ofwel schrijf je er minimum 40 bladzijden over die je in één of ander obscure publicatie wereldkundig maakt. Merk op dat enige technische onderlegdheid terzake hierbij niet vereist is – integendeel, die werkt meestal toch maar hinderlijk bij het achteraf verklaren van de feiten. Wát je schrijft is dus van totaal ondergeschikt belang aan hoévél je schrijft. Welnu, aan die laatste voorwaarde heb ik ruimschoots voldaan: niet eens zo lang geleden heb ik effectief 50 bladzijden (ruim meer dus dan de vereiste 40) over een mineralenreis naar Marokko bijeengetikt en daarmee via dit blaadje maandenlang de lezers verblijd/verveeld (schrap uzelf maar wat niet past). Ik begin dus geduldig uit te leggen dat nagenoeg alle mineralen uit Marokko in Midelt worden geconcentreerd voor verdere verhandeling, aan welke vereisten een goed stuk moet voldoen, wat de identiteit is van hun stukken en waar die vandaan komen – enfin, een complete snelcursus “Marokkaanse Mineralogie voor Dummies”. Naarmate ik vorder zie ik hun beider monden van langs om meer openzakken en de vriendin haar vriend aanporren om vooral maar nota te nemen van het gesproken Woord. Ik hou er zelf helaas niet zo’n goed gevoel aan over: het zou mij zéér verwonderen moest ik die twee volgend jaar nog op een mineralenbeurs terugzien....

Maar mijn goede daad voor vandaag zit er tenminste op en overigens begint het al tegen sluitingstijd te lopen. Ik loop nog even terug langs bij de standhouder uit het Gentse om te zien of ik niets over het hoofd gezien heb. En jawel, ik had blijkbaar nog een prachtig handstuk kermesiet uit Pezinoc, Slovakije over het hoofd gezien: de ene kersrode kristalcluster naast de andere voor ...15 (vijftien!) Euro, een fractie van de prijs die enkele jaren terug nog gevraagd werd voor analoge stukken van véél kleiner formaat. Maar net vóór ik kan toeslaan dient zich nog een andere klant aan die duidelijk ook van plan is om hetzelfde stuk het zijne te maken. Hij is overigens niet een van de minste, maar laten we ons ook hier strikt aan ons anonimiteitsprincipe houden en hem aanduiden met het volstrekt willekeurige Professor Dr Renaud V. Verkoper heeft net een tirade afgesloten over hoe afgrijselijk goedkoop zijn specimens wel zijn als klant hem op het stuk in kwestie wijst en vraagt of er voor hem nog een speciale vriendenprijs inzit. Verkoper is in eerste

De familie Pelckmans in actie

instantie volledig uit zijn lood geslagen en bekijkt klant alsof die hem net heeft toevertrouwd dat hij met het ebola virus besmet is terwijl hij op het punt staat in een hevige niesbui los te barsten.

Verkoper herpakt zich echter snel en daarop ontspint zich de volgende levendige discussie :

Antwoord: "*ja, dertig Euro*"

Vraag: "*watte ?*"

Antwoord: "*vijfenveertig Euro*"

Waarop klant het voor bekeken houdt en de transactie besloten wordt op...vijftien Euro, tot tevredenheid van beider partijen zoals duidelijk is af te lezen van de brede grijns op beider gezichten. Ik blijf er wel kermesiet-loos bij achter.

Dat zal het dus zijn voor vandaag: al met al was het eens te meer een vruchtbare beurs met een doorgaans ruim en goed aanbod. In alle geval niets dan lof voor de organisatoren. Onderweg naar de uitgang roept iemand mij nog na dat de dikke tomatensoep thuis op tafel wel zal klaar staan.....het valt echt niet altijd mee om beroemd te zijn.

I know,

It's only rocks and stones,

But I like it

(Jagger/Richards/Wood – licht aangepast)

